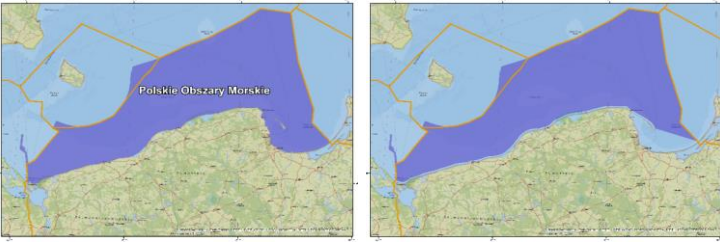

Nazwa działania:	Zbadanie skali zagrożeń środowiskowych wynikających z zalegania wraków na dnie morskim			
Kod:	BALPL-M034			
Typ aktualizacji:	Działanie z KPOWM, zmienione	Kategoria:		Stan wdrażania: wdrażanie nie rozpoczęte
Lokalizacja (obszar, którego dotyczy działanie – zasięg geograficzny oraz lokalizacja miejsca, w którym ma być podjęte):				
Istota problemu:	W Polskich Obszarach Morskich na dnie zalegają liczne wraki statków, z których część zawiera substancje ropopochodne (paliwa, smary). Na dnie znajduje się ponadto wiele amunicji konwencjonalnej oraz bojowe środki trujące. Wszystkie te substancje niebezpieczne stanowią potencjalne zagrożenie dla środowiska morskiego.			
Historia działania:	<p>W wersji z 2017 r. zakres działania sformułowano następująco: "Badania i ocena oddziaływania wraków na poszczególne elementy środowiska morskiego. Wypracowanie rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ."</p> <p>Według raportu do KE Z 2018 r. zadanie rozpoczęto w 2014 r. Według raportu NIK z 202 r. rząd nie podjął systematycznej analizy zagrożeń - analizowano je jedynie tam, gdzie planowano przedsięwzięcia. NIK sformułował szereg zaleceń, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie kompleksowej identyfikacji zatopionych w polskich obszarach morskich materiałów niebezpiecznych (bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu oraz paliw i produktów ropopochodnych z wraków statków) oraz rozpoznanie skali zagrożeń w zidentyfikowanych miejscach ich zalegania (inwentaryzacja dna) - uwzględnienie w programie monitoringu wód morskich oraz w zadaniu zarządzania kryzysowego polegającym na badaniu i ocenie jakości środowiska morskiego zagrożeń wynikających z występowania substancji niebezpiecznych pochodzących z: bojowych środków trujących oraz paliwa i produktów ropopochodnych z wraków zatopionych statków. <p>W 2016 r. Instytut Morski opracował na zlecenie Ministerstwa Środowiska analizę zagrożeń wynikających z zalegania na dnie wraku statku Stuttgart. Zalecono pozostawić wrak procesom naturalnym albo zasypać. Na tej podstawie wrak pozostawiono procesom naturalnym.</p> <p>W latach 2016-2017 Morski Instytut Rybacki realizował projekt SeaQual, w ramach którego m.in. badano ryby na obecność śladów substancji toksycznych mogących pochodzić z broni chemicznej.</p> <p>Wszystkie znane wraki statków w Polskich Obszarach Morskich (POM) są stale monitorowane pod względem występowania na powierzchni morza zanieczyszczeń ropopochodnych. Miejsca położenia wszystkich znanych wraków mogących stwarzać zagrożenie dla środowiska objęte są monitoringiem powietrznym i satelitarnym prowadzonym przez Urząd Morski w Gdyni.</p> <p>W 2020 r. Prezes Rady Ministrów powołał Międzyresortowy Zespół do spraw zagrożeń wynikających z zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej materiałów niebezpiecznych. Zespołowi powierzono szeroki zakres zadań, które mają ostatecznie doprowadzić do przedstawienia Radzie Ministrów rekomendacji co do dalszych działań związanych ze zidentyfikowanymi zagrożeniami wynikającymi z zalegania w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych.</p>			
Opis działania:	<p>Po modyfikacji zakres działania obejmuje zadania Międzyresortowego Zespołu do spraw zagrożeń wynikających z zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej materiałów niebezpiecznych oraz wdrożenie rekomendacji wypracowanych przez Zespół.</p> <p>Zadania Zespołu obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opracowanie harmonogramu prac Zespołu; 2) przeprowadzenie szczegółowej analizy zadań administracji publicznej dotyczących zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych, biorąc pod uwagę w szczególności przepisy ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów (Dz. U. z 2018 r. poz. 359); 3) przeprowadzenie analizy ekonomicznej kosztów działań związanych z przeciwdziałaniem zagrożeniom wynikającym z zalegania bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej; 4) przygotowanie oraz przedstawienie do akceptacji Radzie Ministrów szczegółowego planu działania administracji publicznej oraz jednostek nadzorowanych i podległych dotyczącego tematyki zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań, przedstawieniem harmonogramu realizacji tych zadań oraz przewidywanymi nakładami finansowymi na ich realizację; 5) przygotowanie założeń systemu monitorowania zagrożeń związanych z zaleganiem w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych; 6) identyfikację zadań oraz ustalenie, w celu zarekomendowania Radzie Ministrów, które organy administracji publicznej, jednostki nadzorowane i podległe będą realizowały zadania jako wiodące lub współpracujące w kwestiach związanych z zaleganiem w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych; 			

<p>7) analizę dostępnych materiałów i zebranych informacji dotyczących zidentyfikowanych ilości i rodzajów materiałów niebezpiecznych i ich weryfikacja oraz opracowanie analizy ryzyka związanego z zagrożeniami wynikającymi z zalegania w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych, w tym w zakresie dotyczącym rozwoju morskiej energetyki wiatrowej;</p> <p>8) wypracowanie rekomendacji dla Rady Ministrów co do dalszych działań związanych ze zidentyfikowanymi zagrożeniami wynikającymi z zalegania w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej bojowych środków trujących i produktów ich rozpadu, broni konwencjonalnej oraz zalegającego we wrakach paliwa i substancji ropopochodnych.</p> <p>Nie przesądając o wynikach prac zespołu wstępnie przyjmuje się, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w pracach zostanie wykorzystany dorobek zespołu HELCOM SUBMERGE oraz dotychczasowe doświadczenia krajów nadbałtyckich, w tym Polski - określone zostaną zasady priorytetyzacji badań na podstawie dotychczasowej wiedzy o rozmieszczeniu i charakterze zagrożeń - na podstawie ustalonej hierarchii priorytetów sukcesywnie badane będą kolejne obiekty i obszary - badania monitoringowe obejmą między innymi stan obiektów i ryzyko nagłych uwolnień, rozkład stężeń substancji toksycznych wokół obiektów, ryzyko migracji substancji, stężenia substancji i ich oddziaływanie na organizmy żywe - efektem badań będą każdorazowo rekomendacje dotyczące dalszego postępowania z obiektami, w tym ustalenie maksymalnych dopuszczalnych terminów przeprowadzenia kolejnych badań - corocznie na badania monitoringowe będą przeznaczane kwoty zapewniające możliwość dokonania w perspektywie kilkunastu lat dokładnej analizy wszystkich potencjalnych zagrożeń związanych z zaleganiem na dnie morza substancji ropopochodnych, amunicji konwencjonalnej i broni chemicznej. 													
Spodziewane efekty:		Działanie umożliwi rozpoznanie skali zagrożeń związanych z zaleganiem substancji niebezpiecznych na dnie morza i wypracowanie wytycznych dalszego postępowania. Tym samym, działanie przyczyni się do realizacji celów dotyczących cech 8, 9 i 1.											
Elementy GES:		D8	D9	D1									
Redukcja presji:		poten- cjalna	poten- cjalna	poten- cjalna									
Rodzaj działania:		badawcze							Typ działania (KTM):		31	32	
Podmioty odpowiedzialne:		Międzyresortowy Zespół do spraw zagrożeń wynikających z zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej materiałów niebezpiecznych - prace studialne i wytyczne											
		Podmioty wskazane przez Zespół - realizacja monitoringu											
Podstawa prawna:		Zarządzenie nr 150 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 września 2020 r. w sprawie powołania Międzyresortowego Zespołu do spraw zagrożeń wynikających z zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej materiałów niebezpiecznych											
		art. 146 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne											
Poziom koordynacji:		krajowy											
Miejsce wdrażania:	Polskie Obszary Morskie	Zasięg oddziaływania:	Otwarte		Przybrzeżne				Przejściowe				
			Basen Gotlandzki	Zatoka Gdańska	Basen Bornholmski	CW20001WB1 Półwysep Hel	Basen Gotlandzki	CW60001WB3 Basen Bornholmski	CW60001WB4 Zatoka Pomorska	TW20001WB1 Zalew Wiślany	TW20002WB4 Zalew Pucki	TW20003WB5 Zatoka Pucka Zewin	TW20004WB6 Zatoka Gdańska Wewin
Termin rozpoczęcia:		2022					Termin zakończenia:		2026				
Termin osiągnięcia celu po wdrożeniu działania:		2026											
Monitoring realizacji:		Minister właściwy ds. gospodarki wodnej											
Monitoring efektów:		Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (w ramach PMŚ), podmioty wskazane przez Zespół ds. zagrożeń wynikających z zalegających w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej materiałów niebezpiecznych											
Koszty początkowe [tys. zł]:		25 000		Źródło:		Kalkulacja kosztów w pliku pn. Kalkulacje kosztów i efektów wybranych działań.xlsx							
Koszty operacyjne [tys. zł/r]:				Źródło:									
Potencjalne źródła finansowania:		Krajowy Program Odbudowy, Komponent B											
WYNIKI ANALIZ WSKAZANYCH W ART. 13.3 PAR 2 MSFD, W TYM ANALIZ KOSZTÓW I KORZYŚCI:													
<p>KORZYŚCI</p> <p>Działanie ma charakter opracowania studialnego, co oznacza, że dopiero po jego wdrożeniu będzie znany efekt i będzie oceniona zasadność podejmowania dalszych kroków. W związku z powyższym analizy kosztów i korzyści nie przeprowadzono, na tym etapie rekomenduje się jedynie wdrożenie działania o charakterze studialnym.</p> <p>KOSZTY</p> <p>Szacunkowe koszty wdrożenia działania wynoszą: 25000000 zł.</p> <p>Zgodnie z założoną metodyką, odnosząc tę wartość do przyjętej 5-cio stopniowej skali oceny, gdzie 1 oznacza bardzo wysoki, a 5 bardzo niski koszt wdrożenia, działanie otrzymało wynikową ocenę 4.</p> <p>EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA</p> <p>Z uwagi na brak możliwości oszacowania efektów działania, nie dokonano oceny efektywności kosztowej.</p>													